

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

החלטה 02-20

בפני:

השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב

בעניין שבין:

הקובל

המשנה למנכ"ל משרד הבריאות
ע"י ב"כ – עו"ד לילך מהודר

לבין:

הנקבל

ד"ר אבנר שיפטן
בעצמו וע"י ב"כ – עו"ד חיים יצחקי ויגאל דותן

ה ח ל ט ה

העובדות

1. ד"ר אבנר שיפטן (להלן – הנקבל או ד"ר שיפטן) הנו רופא מורשה, שאינו בעל תואר מומחה ברפואת נשים ובמיילדות, העוסק בלידות בית.
2. בהתאם לחוזר מינהל הרפואה 17/2012 מיום 24.5.2012, תחת הכותרת "לידות בית (בבית היולדת)" (להלן – החוזר), אחד המורשים לעסוק בקבלת לידה הוא "רופא מומחה ביילוד וגינקולוגיה, בעל רישיון ותעודת מומחה בישראל...". אין חולק, כי הנקבל לא היה בעל התואר הנ"ל ולפיכך לא היה מורשה לקיים לידות בית.
3. בהתאם לחוזר הנ"ל, הוטלו מספר מגבלות והתוויות על עריכת לידות בית, בין היתר כאשר אין מדובר בהריון בסיכון, כגון: הערכת משקל העובר סמוך ללידה אינו קטן מ- 2,500 גרם ואינו עולה על 4,000 גרם. כמו כן, ניתן לבצע לידת בית רק כשמדובר בהריון בן 37 – 42 שבועות (סעיפים 2 ו-3 לחוזר).
- בחוזר צויין עוד, כי במקרה שהיילוד מגלה מצוקה נשימתית יש להורות על העברתו המיידית לבית החולים "באמצעות אמבולנס כאשר נותנים ליילוד חמצן" (סעיף 5.3.3 לחוזר). בהתאם לסעיף 5.4.2 לחוזר: "העברת יולדת תלויה תמיד ע"י המיילדת/הרופא". עוד נקבע כי היולדת והיילוד יועברו לביה"ח בצירוף טופס מלא של "העברת יולדת מלידת בית לבית חולים", וכי על הרופא למסור בביה"ח "בע"פ ובכתב את כל הפרטים הקשורים ליולדת, להריון, למהלך הלידה וליילוד..." (סעיפים 5.4.4 ו-5.4.5 לחוזר).

4. ביום 5.5.17, גב' מ.ל. (להלן – היולדת), תושבת מבוא חמה, בת 38+3 הייתה בשבוע 33+1 להריונה, ואושפזה בבית החולים פוריה (להלן – בית החולים), עקב ירידת מים. היולדת אושפזה במשך עשרה ימים בבית החולים, כשהמלצת המחלקה הייתה להמשיך את האשפוז עד הלידה. יצוין, כי הערכת המשקל של העובר היתה 2,149 גרם. היולדת התייעצה עם הנקבל, ובהמלצתו החליטה, ביום 15.5.17, להשתחרר מבית החולים, וזאת בניגוד כאמור, להמלצת המחלקה בבית החולים להמשיך את האשפוז עד ללידה.

5. לאחר שחרורה של היולדת מבית החולים, באותו ערב, התפתחה לידה בבית היולדת, והנקבל הוזעק לסייע בלידה. למחרת היום, 16.5.17 בשעות הבקר המוקדמות, נולד תינוק במשקל 1,900 גרם ונצפו קשיי נשימה ליילוד. הנקבל החל במתן חמצן, אך התוצאות לא היו טובות. כעבור כשעה וחצי מאז הלידה, ומשמצבו של התינוק לא השתפר, המליץ הנקבל בפני היולדת ללהזמין אמבולנס לשם פינוי התינוק לבית החולים.

הנקבל הנחה את היולדת ובעלה לעקוב אחרי נשימת התינוק, ועזב את הבית בסביבות שעה 06.00 בבקר.

6. היולדת ובעלה התמהמהו ביציאתם לבית החולים ובחרו לעשות כן ברכבם הפרטי, תוך שהעדיפו, משום מה, להגיע לביה"ח זיו בצפת במקום לביה"ח פוריה, הקרוב יותר למקום מגוריהם. במהלך הנסיעה, החמיר מצבו של התינוק, אירעו הפסקות נשימה וצבע עורו הכחיל. התינוק טופל בבית החולים זיו בתרופות שונות, ויצא מכלל סכנה. יצוין, כי התינוק הגיע לבית החולים ללא כל מסמכים המתארים את מהלך ההריון והלידה.

הקובלנה

7. המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' איתמר גרוטו הגיש, ביום 13.9.18 קובלנה נגד הנקבל (להלן – הקובלנה).

בכתב הקובלנה צוין כי בהתנהלותו האמורה לעיל, גילה הנקבל התרשלנות חמורה וכן התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה, כאמור בסעיפים 41(1) ו- (3) לפקודת הרופאים [נוסח חדש], תשל"ז-1976 [להלן – הפקודה], בכך שפעל כדלהלן:

א. המליץ בפני היולדת להשתחרר מבית החולים פוריה, בניגוד להמלצת הצוות הרפואי, ולערוך לידת בית, למרות שמדובר בהריון בשבוע ה-33 והעובר היה במשקל 2,149 גרם בלבד. כל זאת – כאשר הנקבל אינו בעל תואר מומחה במיילדות וברפואת נשים, ולכן אינו מוסמך כלל לבצע לידות בית.

ב. ניהל לידת בית למרות שמדובר בלידת פג לפני שבוע 37, שמשקלו פחות מ-2,500 גרם – בניגוד להנחיות משרד הבריאות.

ג. הנקבל לא זיהה את סיבוכי הלידה של היילוד, לא הפנה את היילוד בדחיפות לבית החולים עקב קושי נשימתי, עזב את הבית מבלי שליווה את היולדת והיילוד לבית החולים, ואף לא מסר כל תיעוד רפואי, כנדרש.

8. עוד יוחסה לנקבל בקובלנה עבירה לפי סעיף 41(4) לפקודת הרופאים, בכך שהתמיד להפר את הוראות פקודת הרופאים. הנקבל חתם על אישורים רפואיים ותעודות רופא, בהם הצהיר כי לידות הבית שערך התנהלו בהתאם להנחיות משרד הבריאות בנושא, תוך שצוינה ליד שמו וחתמתו התוספת "מיילדות וגניקולוגיה", למרות שהוא אינו מומחה בתחום מיילדות וגניקולוגיה.

9. כמו כן, גזון הנקבל בעבר בדין משמעתי, על עריכת לידות בית בניגוד לדין ולהנחיות משרד הבריאות. בחלק מהמקרים שיוחסו לו בכתב הקובלנה בעבר, סייע הנקבל בביצוע לידות בית, למרות שהיולדות עברו בעבר ניתוח קיסרי או שניים, או שהיה סיכון אחר ללידה כגון, לידת תאומים, רעלת הריון או לידת עובר מת בעבר. בסופו של דבר, הובהלו היולדות לבית החולים, וסיימו את הלידה בשלום.

בגין המעשים הללו, נדון הנקבל בדין המשמעתי של משרד הבריאות להתליית רישיון למשך 10 חדשים (החלטה 10-15 מיום 21.6.15). הוא ערער על ההחלטה, וביהמ"ש המחוזי הקל בענשו, והעמיד את תקופת ההתלייה על חמישה חדשים בלבד (עש"א 16973-09-15). בקשת ערעור שהגיש הנקבל לביהמ"ש העליון – נדחתה (רע"א 7022/16 מיום 11.12.16).

דו"ח ועדת המשמעת - ההכרעה

10. בעקבות הגשת הקובלנה, מונתה ועדת משמעת לדון במקרה, בהרכב: ד"ר יוסי בר – יו"ר, פרופ' דרורית הוכנר ועו"ד לינדה שפיר – חברות. הנקבל כפר במיוחס לו בכתב הקובלנה וטען טענות שונות כנגד תוקפם המשפטי של חוזרי מנהל הרפואה, היוצאים ע"י משרד הבריאות, ותחולתן עליו.

11. הוועדה קיימה ארבע ישיבות, קבלה ראיות ושמעה עדויות, ובסופו של דיון החליטה, פה אחד, להמליץ להרשיע את הנקבל במיוחס לו בקובלנה. אשר לטענתו המרכזית של הנקבל ולפיה, חוזרי מנהל הרפואה חסרים כול תוקף משפטי ופוגעים בחופש העיסוק שלו, דחתה הוועדה את הטענה, בהתבססה, בין היתר, על החלטה 10-15 שניתנה בעניינו הקודם של הנקבל, ועל פסיקת בתי המשפט בסוגיה, שוב ושוב. בהסתמך על פסק הדין בבג"צ 7882/18 ג'והארה דולה נגד שר הבריאות (מיום 28.5.19, פורסם בנבו), קבעה הוועדה כדלהלן:

"משמעותו המעשית של החוזר... הינו בהתוויות סטנדרט מקצועי ראוי. החוזר מופנה אל אנשי המקצוע ומבהיר עבורם מה הטיפול הנכון והראוי והוצאת הנחיות מסוג זה איננה חייבת להעשות מכח הוראה סטטוטורית מיוחדת המסמיכה רשות לעשות כן, וניתן לראות בהן קנה מידה לסטנדרט התנהגות מצופה" (סעיפים 34-35 לפסק הדין).

לפיכך, ממליצה הוועדה לדחות את טענותיו של הנקבל בכל הקשור למעמדו של החוזר, לפגיעה בחופש העיסוק שלו ולטענתו בדבר האתיקה המקצועית.

7. לאחר שסיימה לדון בשאלות העקרוניות שהעלה, עברה הוועדה לדון בכל מרכיבי התנהגותו של הנקבל בטיפול ביולדת, וקבעה כי אלה חרגו לחלוטין מהוראות החוזר. הוועדה דחתה את טענותיו של הנקבל כי לא ידע פרטים רפואיים הכרחיים לגבי היולדת, לרבות העובדה שהיא נמצאת בשבוע ה-33 להריונה, וכי העובר הוא במשקל משוער של 2,149 גרם. הוועדה הסתמכה גם על עדותה של היולדת בענין זה, לאחר שציינה כי "איננו מטילים ספק באמינותה", ודחתה מכל וכל את גירסתו הכוזבת של הנקבל כי "כלל לא ראה את המסמכים הרפואיים".

8. עוד קבעה הוועדה כי הוכח בפניה, שהנקבל לא התלווה ליולדת וליילוד לאחר הלידה באמבולנס, כמתחייב מהוראות החוזר, ואף לא צייד אותה בשום מסמך המתאר את הפרטים הנוגעים למצב היולדת והיילוד, ולהריון ומהלך הלידה, כמתחייב מהוראות חוזר משרד הבריאות. בלשון הוועדה:

"הנקבל לא זיהה את סיבוכי הפגות שהופיעו מיד לאחר הלידה ולא טיפל כראוי בסיבוכים. יתר חומרה יש לראות באי פינוי באמצעות אמבולנס לבי"ח ואי ליווי היילוד עם היולדת לבית החולים".

לסיכום, קבעה הוועדה כי: "...עינינו הרואות כי כמעט ולא קיימת התוויה לקיומה של לידת בית אותה לא הפר הנקבל".

9. אשר לעבירה של חתימת הנקבל על אישורים רפואיים כשהוא משתמש בתואר לא לו ובוחר להוסיף בחותמת את התואר "מיילדות וגניקולוגיה" – קבעה הוועדה שהעבירה הוכחה בפניה מהמסמכים שהוצגו בפניה. הוועדה קובעת, כי בחתימתו על הטפסים הללו הציג הנקבל מצג שווא, והגדיל עשות בהצהירו כי ניהל את לידות הבית בהתאם להנחיות משרד הבריאות. לאמור, הנקבל מסר "דיווח כוזב הן באשר למילוי ההנחיות והן באשר למומחיותו".

סוף דבר, הוועדה ממליצה להרשיע את הנקבל בכל המיוחס לו בכתב הקובלנה.

דוח ועדת המשמעת – אמצעי המשמעת

10. בדוח הוועדה מיום 1.4.20 לגבי אמצעי המשמעת שיש לנקוט כנגד הנקבל, ציינו חברי הוועדה את התרשמותם השלילית מדרך התנהלותו של הנקבל כרופא מורשה, בזו הלשון:

"... אין הנקבל רשאי לקבל לידות בית וכי במקרה שבפנינו, משנה חומרה יש בכך כי קיבל לידת בית של יולדת בסיכון וכאשר היה ברור, כי הערכת משקלו של היילוד ושכובע ההריון לא עמדו בקריטריונים המתירים לידת בית כפי שהוכתבו בחוזר משרד הבריאות..."

קבלת לידה, על ידי מי שלא מורשה לקבלה, תוך סיכון היולדת והיילוד, הם בעינינו התנהגות חמורה ביותר."

11. עוד הדגישה הוועדה כי הנקבל נדון כבר בעבר בדין משמעתי בגין אותן עבירות של ניהול לידת בית מבלי שהיה מוסמך לכך ובניגוד להתוויות משרד הבריאות. בהחלטה 10-15 הוטלה על הנקבל התליית רישיון למשך 10 חדשים, ואילו ביהמ"ש המחוזי הקל בדינו והעמיד את תקופת ההתלייה על חמישה חדשים בלבד. והנה, שבועות מספר לאחר שהושב לנקבל רישיונו, הוא חוזר ומבצע לידות בית, תוך התעלמות מוחלטת מפסק הדין ומההחלטה, והפרה בוטה של הוראות משרד הבריאות.

12. ב"כ הנקבל ציינה בפני הוועדה כי הוא רופא מורשה מאז שנת 1995, נשוי ואב לשבעה ילדים, מהם ארבעה ילדים הסמוכים על שולחנו, וכל עיסוקו נסב סביב תחום המיילדות. מטעם הנקבל, העידו ארבע נשים שעברו לידת בית אצל הנקבל, ואמרו דברים בשבחו. ב"כ הנקבל ביקש להתחשב בנסיבותיו האישיות של הנקבל, כמפורט לעיל, וכן טען כי לא נגרם כל נזק "ולו הקל שבקלים" ליולדת וליילוד עקב התנהלותו של הנקבל (אם כי הוועדה הביעה הסתייגות מטיעון זה, ובצדק).

13. לאחר ששקלה את מכלול נסיבות המקרה ואף התחשבה בנסיבותיו המקילות של הנקבל ממליצה הוועדה להתלות את רישיונו של הנקבל למשך שלוש (3) שנים.

החלטה

14. לאחר שקראתי את חוות הדעת היסודית של הוועדה ושקלתי את נסיבות האירועים לאשורם, הנני סומך את שתי ידיי על המלצת הוועדה להרשיע את הנקבל בכל העבירות המיוחסות לו בכתב הקובלנה. הוועדה ביססה את המלצתה כדבעי על סמך חומר הראיות שהונח בפניה, תוך שהיא מאמצת לחלוטין את עדותה המהימנה של היולדת, ודוחה מכל וכל את גירסתו הבלתי אמינה והמתפתלת של הנקבל.

הנקבל הוסיף חטא על פשע, בכך שמלבד היותו בלתי כשיר לבצע לידות בית, עפ"י הוראות החוזר, הוא גם פעל בניגוד מוחלט להתוויות משרד הבריאות לפיהן אין לבצע לידות בית במקרים בהם צפוי סיכון ליולדת ודהיינו, כאשר מדובר היה בחדש ה-33 להריון ובלידת פג שמשקלו מתחת 2,500 גרם. יתרה מזאת – הנקבל אף לא טרח להזמין אמבולנס וללוות את היולדת והיילוד לבית החולים, כמתחייב מהוראות משרד הבריאות, וזאת כאשר היילוד נמצא במצוקה ומגלה סימני קוצר נשימה, ובכך העמידו בסכנת חיים של ממש. למרבה המזל, לא הסתיימה רשלנותו הפושעת של הנקבל באסון.

אין לי אלא לאמץ את קביעת הוועדה, ולפיה: "...עינינו הרואות כי כמעט ולא קיימת התוויה לקיומה של לידת בית אותה לא הפר הנקבל".

15. אין לי אלא לשוב ולהדגיש את דבריי בהחלטה הקודמת שניתנה על ידי בעניינו של הנקבל (החלטה 10-15 מיום 21.6.15), אשר לצערי, נפלו על אזניים אטומות:

" כאן המקום להבהיר לנקבל ולשכמותו – בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים – כי האמור בחוזרי משרד הבריאות מהווה גרמה מחייבת, חד-משמעית ותקפה – מבחינה משפטית, מקצועית, אתית ומוסרית, גם יחד (כמו גם מכול בחינה אחרת שהנקבל יבקש להעלות בדעתו). כול עוד לא בוטלו החוזרים, בין ע"י הרשות שהוציאה אותם ובין ע"י בית המשפט המוסמך – מן הראוי היה שהנקבל יציית להם ויפעל על-פיהם, ללא ערעור או הרהור!

כזאת הוא לא עשה, תוך שהוא מנסה – ושוב ומנסה – לכפות על המערכת את דעותיו הייחודיות ואת השקפת עולמו, הרחוקה מלהיות מבוססת.

זו התנהגות שאינה הולמת כול אזרח בישראל, המחוייב לציית לחוק ולהנחיות המערכת בה הוא עובד, ועל אחת כמה וכמה שאינה הולמת התנהגות של רופא, ממנו נדרשת רמה גבוהה יותר של התנהגות אתית ומוסרית. גישתו של הנקבל הינה מרשם מובהק לאגרכיה רפואית, בבחינת כל רופא – הישר בעיניו יעשה!"

16. אשר לאמצעי המשמעת שהומלץ ע"י חברי הוועדה – התליית רישיון למשך שלוש שנים – סבורני כי מדובר בענישה מתונה. נוכח חומרת מעשיו, עליהם הוא חוזר שוב ושוב באופן שיטתי ועקבי, תוך סיכון חיים ובריאות של היולדת והיילוד, ייתכן והיה מקום להחמיר בדינו מעבר להמלצת הוועדה. מצערת מאד העובדה, שהנקבל לא הפיק את הלקחים המתאימים מאמצעי המשמעת הלא חמור שהוטל עליו במקרה הקודם – חמישה חדשי התלייה בלבד, עפ"י החלטת ביהמ"ש המחוזי שהקל בענשו – ואך תקופה קצרה לאחר שסיים את תקופת ההתלייה, הוא שב לסורו וביצע את העבירות, נשוא תיק זה. מדובר אפוא, בעברין חוזר המצפצף בריש גלי על הנחיות משרד הבריאות, על ההחלטה שניתנה נגדו בעבר ועל פסיקת בתי המשפט.

17. כאן המקום לצטט מדברי יו"ר ועדת המשמעת הקודמת שדנה בעניינו, פרופ' שבח פרידלר, אשר הדגיש את התנהגותו החוזרת ונשנית של הנקבל, באותן פרשיות: "אשר יש בה משום זלזול בהנחיות משרד הבריאות... תוך נטילת סיכון בפגיעה בשלומן ובבריאותן של יולדות ועם סבירות גבוהה כי ימשיך בדרך זו" (ההדגשה לא במקור). למרבה הצער והאירוניה – מדובר בנבואה שהגשימה את עצמה...

18. סוף דבר, ולא בלב קל – הנני מחליט לאמץ את המלצת הוועדה הנכבדה ולהטיל על הנקבל, ד"ר אבנר שיפטן, אמצעי משמעת של התליית רישיון מלעסוק ברפואה למשך שלוש (3) שנים, שתחילתם ביום 15.5.20.

19. בשולי הדברים, הנני ממליץ לדאוג לפרסום החלטה זו בקרב הצבור, וכן להעביר העתק החלטה זו ליו"ר ההסתדרות הרפואית בישראל, על מנת שידאג להפצתה, כדי שהציבור יזהר מהתנהלותו הנלווה של הנקבל, אשר יש בה משום סכנה ממשית לשלומן של היולדות והיילודים.

ניתן היום, 19.4.20 כה ניסן תש"פ.

יש להפיץ ההחלטה, כמקובל.

אמנון סטרשנוב, שופט (בדימוס)